

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.II.10.074/2016/4.

A tanács tagjai: Dr. Tálné dr. Molnár Erika a tanács elnöke
Sipőczné Dr. Tánczos Rita előadó bíró
Szolnokiné Dr. Csernay Krisztina bíró

A felperes:

Az alperes:

Az alperes képviselője: jogtanácsos

A per tárgya: szabadság jogosultság megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat:

Kecskeméti Törvényszék 3.Mf.21.523/2015/4.

Az elsőfokú bíróság határozata:

Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.M.9/2015/7.

Rendelkező rész

A Kúria a Kecskeméti Törvényszék 3.Mf.21.523/2015/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

Tényállás

- [1] A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint a felperes 1996. december 1-jén szerelt fel a rendőrséghez, 2005. február 1-jétől a b. osztály vezetését látta el rendőr alezredesként. 2011. október 25-én gyermeke született, ezért a ... Rendőr-főkapitányság vezetője ... számú parancsával 2012. április 10-étől 2013. október 25-éig tartó időtartamra illetmény nélküli szabadság engedélyezése miatt rendelkezési állományba helyezte.
- [2] A felperes 2013. május 21-én szolgálati jegyet nyújtott be, melyben kérte, hogy az alperes az illetmény nélküli szabadságát 2013. június 30-i hatállyal szüntesse meg, és 2013. július 1-jei hatállyal helyezze vissza az állományba. Az alperes... . számú parancsával a felperes kérésére az illetmény nélküli szabadságot megszüntette és rögzítette, hogy 2013. június 30-áig 54 nap szabadsága halmozódott fel, amely napok 2013. július 1-jétől vehetők ki. 2013. június 28-án a felperes arról nyilatkozott, hogy

az alperes által felajánlott beosztást nem fogadja el. Erre figyelemmel a... Rendőr-főkapitányság vezetője 2013. július 1-jén kelt ... számú parancsával a felperest 2013. július 1-jétől 2014. október 25-éig tartó időtartamra rendelkezési állományba helyezte. 2014. április 15-én arról tájékoztatta a felperest, hogy az 54 nap felhalmozott szabadságát az akadályoztatás megszűnésétől számított 30 napon belül ki kell adni. Mivel az akadályoztatás ténye 2013. június 30-án megszűnt, a munkáltatónak ebben az időpontban kötelezettsége lett volna 30 napon belül a szabadság kiadása iránt intézkedni. A munkáltató tájékoztatta továbbá a felperest, hogy az 54 nap szabadságát kiadottnak tekinti, így az arra járó illetmény-különbözetre jogosult.

[3] Az alperes 2014. július 30-án kelt ... Szü. levelében arról tájékoztatta a felperest, hogy a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (Hszt.) 44. § (1) bekezdés k) pontja alapján rendelkezési állományban lévőként ezen időtartamra a Hszt. alapján nem illeti meg a szabadság.

[4] Az alperes ... számú parancsában megállapította, hogy a felperes 2013. július 1-jétől 2013. december 31-éig időarányosan járó 18 nap szabadságra nem jogosult, továbbá a felperes a ... számú parancsban meghatározott 2013. július 1-jétől 2013. szeptember 13-áig kivett 54 nap szabadság után 7 nap szabadságra és 2013. évre a gyermeke után 2 nap szabadságra jogosult, így illetménye alapján 386.501 forint távolléti díj illeti meg. A felperes a ... számú parancssal szemben 2014. október 28-án szolgálati panaszt terjesztett elő, melyben sérelmezte, hogy a rendelkezési állomány idejére arányosan járó szabadságra nem jogosult. Az... Rendőr-főkapitányság ... Szü. számú határozatával a felperes szabadság kiadásával kapcsolatos szolgálati panaszát elutasította, mellyel szemben a felperes keresetet nyújtott be.

[5] A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[6] A felperes keresetében kérte, hogy a közigazgatási és munkaügyi bíróság az ... Szü. számú határozatot helyezze hatályon kívül az alperes ... számú parancsára is kiterjedően figyelemmel arra, hogy 2013. július 1-jétől a rendelkezési állomány időtartamára az időarányos szabadságokra jogosult. Álláspontja szerint a Hszt. 44. § (1) bekezdése k) pontja nem rendelkezik arról, hogy a szolgálati beosztást betöltőkkel azonos jogok és kötelezettségek illetnék meg a hivatásos állomány tagját, azonban az érintett személyt nem is zárja ki a jogosultságokból, így esetében is mindezt alkalmazni kell. Ehhez képest a Hszt. 44/A. §-a speciálisan rendelkezik arról, hogy ki nem jogosult szabadságra, ő nem tartozott ebbe a körbe.

[7] Az alperes ellenkérelmében kérte, hogy a bíróság a felperes keresetét utasítsa el és kötelezze a perköltség viselésére, figyelemmel arra, hogy a szabadság jogintézményének alapvető célja a munkavállaló regenerálódása, így tényleges munkavégzés hiányában a felperes nem jogosult szabadságra. Mindezt alátámasztja a Hszt.

44/A. §-ában foglalt rendelkezés is.

Az első- és másodfokú ítélet

- [8] A Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.M.9/2015/7. számú ítéletével az ... Szü. számú határozatát hatályon kívül helyezte a Rendőr-főkapitányság vezetőjének .. számú parancsára is kiterjedően és megállapította, hogy a le nem rótt 10.000 forint eljárási illetéket az állam viseli. Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a Hszt. 44. § (1) bekezdése k) pontja, 89. §-a, továbbá 44/A. § (2) bekezdése d) pontja alapján megállapítható, hogy amennyiben a jogalkotó úgy kívánta volna szabályozni, hogy a rendelkezési állományba helyezett ne legyen szabadságra jogosult, akkor hasonlóan a nyugdíj előtti rendelkezési állományba helyezettek esetére kifejezetten rendelkezett volna erről. Ilyen korlátozó, illetve kizáró rendelkezés azonban a Hszt. 44. § (1) bekezdése k) pontja nem tartalmaz, ezért a felperes a Hszt. 89. §-a szerint az időarányos szabadságra a rendelkezési állománya időtartamára is jogosult.
- [9] Az alperes fellebbezése folytán eljáró Kecskeméti Törvényszék 3.Mf.21.523/2015/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, rendelkezett arról, hogy a le nem rótt 24.000 forint fellebbezési illetéket az állam viseli. Ítélete indokolásában kifejtette, hogy a Hszt. kifejezett rendelkezést nem tartalmaz az adott esetre, annak 89. §-a pedig általános jelleggel rögzíti a hivatásos állomány tagjainak szabadságra való jogosultságát. Ez a rendelkezés olyan korlátozó vagy kizáró előírást nem tartalmaz, hogy a szabadságot csak a szolgálati feladat ellátásával összefüggésben a munkában töltött időre a tényleges munkavégzéssel töltött időtartam után illetné meg az állomány tagját. Az általános szabályokhoz képest a Hszt. 44/A. § (2) bekezdése d) pontjában a jogalkotó azt a szándékát fejezte ki, hogy a nyugdíj előtt álló hivatásos állományú tagokat a rendelkezési állomány időtartamára a szabadság nem illeti meg, így ezen jogosultságukat kifejezetten kizárta, mindez azonban a más jogcímen rendelkezési állományba helyezettekre nem vonatkozik. Ilyen jogalkotói szándék a Hszt. 44. § (1) bekezdése k) pontja szerinti rendelkezési állományú alkalmazottak tekintetében sem a konkrét jogi norma hiánya miatt, de a jogértelmezéssel sem állapítható meg, így a felperest az adott időtartamra az időarányos szabadság megilleti.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [10] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet az elsőfokú ítéletre is kiterjedően helyezze hatályon kívül és hozzon a jogszabályoknak megfelelő új határozatot. Álláspontja szerint a Hszt. 44. § (1) bekezdése k) pontja szerinti rendelkezési állomány idejére az állomány tagja nem jogosult szabadságra, mivel nem hagyható figyelmen kívül, hogy mi ennek a jogintézménynek a rendeltetése, célja. A rendelkezési állomány

idején a felperes nem látott el szolgálati feladatot, így tényleges munkavégzés hiányában a szabadság alapvető célja nem is teljesülhetett volna. Nem tartalmaz kizáró rendelkezést az adott időszakra a szabadság vonatkozásában a Hszt., azonban kifejezetten azt sem mondja ki, hogy ez az időszak szabadságra jogosítana.

[11] Bár a Hszt. kifejezetten a nyugdíj előtti rendelkezési állomány szabályait rögzíti, ebből azonban nem vonható le az a következtetés, hogy mivel ilyen rendelkezést az egyéb rendelkezési állományok vonatkozásában a törvény nem tartalmaz, úgy a többi esetben szabadságra való jogosultság megilleti az állomány tagját. Az adott esetben joghézag áll fenn, s a kérdés eldöntéséhez segítséget nyújt a Hszt. nyugdíj előtti rendelkezési állomány szabályai. A 44. § (1) bekezdés k) pontja alapján rendelkezési állományba helyezettek esetében a jogszabály nem biztosít azonos jogokat és kötelezettségeket a ténylegesen munkát végző szolgálati feladatot ellátó állománnyal.

[12] A 2015. július 1-jétől hatályos rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (új Hszt.) azt az elvet követi, hogy a rendelkezési állomány azon tagjainak azonosak a jogai és kötelezettségei a szolgálati beosztást betöltők jogaival és kötelezettségeivel, akik szolgálati feladatot látnak el. Az új Hszt. 44. § (1) bekezdése j) pontja alapján rendelkezési állományba helyezettek (ami a korábbi Hszt. 44. § (1) bekezdése k) pontjának felel meg) szolgálati feladattal való ideiglenes ellátásáról rendelkezik a törvény.

[13] A felülvizsgálati kérelem érvelése szerint a különböző foglalkoztatási törvények (a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény, illetve a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény) taxatív rendelkeznek arról, hogy a szabadság tekintetében mit ismernek el munkában töltött vagy szabadságra jogosító időnek. A szabadság jogintézménye nem összeegyeztethetetlen a rendelkezési állománnyal, ugyanakkor automatikusan nem jogosít arra, hanem függ annak „jogcímétől”. Abban az esetben, ha nem így értelmeznénk a jogszabályi rendelkezést, az a hivatásos állományban lévő, aki gyermeke 3 éves koráig nem tér vissza az aktív állományba, nyilvánvalóan hátrányosabb helyzetbe kerülne az összehasonlítható helyzetben lévő felperessel szemben. A felperes rendelkezési állománya szabadságra nem jogosít, bár a Hszt. ezzel kapcsolatos kifejezett rendelkezést nem tartalmaz, annak 44. § (1) és (5) bekezdésének és 44/A. §-a (2) bekezdése d) pontjának együttes értelmezéséből, valamint a szabadság jogintézmény tényleges céljának, rendeltetésének, továbbá a szabadságra való jogosultság különböző foglalkoztatási törvények általi szabályozásának vizsgálatából levezethető.

[14] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet hatályában tartsa fenn, mivel az megfelel a jogszabályoknak. Kifogásolta, hogy a felülvizsgálati kérelem nem jelölte meg, hogy a jogerős ítélet a Hszt. mely rendelkezését

sértette meg. A kérdés eldöntése jogkérdés, amely független a szabadság rendeltetésétől. Utalt arra, hogy a Kúria több döntésében már kimondta, hogy ha jogszabály felsorolása nem nevesít egy jogalanyt, akkor az a rendelkezés szempontjából nem vehető figyelembe. Vagyis, ha a jogalkotó szándékában állt volna a rendelkezési állományba helyezettnek a szabadságra jogosultak köréből történő kiemelése, akkor erről külön rendelkezést alkotott volna. Érvelése szerint a szabadság a törvény által biztosított olyan jog, amelynek alapja a fennálló jogviszony, nem pedig a tényleges munkavégzés. Más foglalkoztatási törvények sem kizárólag a munkában töltött időt tekintik szabadságra jogosító időnek.

A Kúria döntése és jogi indokai

[15] Az alperes felülvizsgálati kérelme nem alapos.

[16] A peres felek között nem volt vitatott az a tény, hogy a felperes gyermeke megszületését követően illetmény nélküli szabadságot vett igénybe, majd a gyermek 3 éves korának betöltését megelőzően szolgálatteljesítésre jelentkezett az alperesnél. Mivel a felajánlott beosztást nem fogadta el, a rendőrkapitányság vezetője a felperest 2013. július 1-jétől 2014. október 25-ig terjedő időtartamra ismételten rendelkezési állományba helyezte, figyelemmel arra, hogy a Hszt. 44. § (3a) bekezdése értelmében a felperest megillető felmentési védelemre figyelemmel jogviszonya megszüntetésére nem kerülhetett sor. A peres felek között az képezte a vita tárgyát, hogy ezen újabb rendelkezési állomány időtartamára megilleti-e a felperest a szabadság.

[17] A peres felek között fennálló szolgálati viszony egy olyan különleges közszolgálati jogviszony, melyben mindkét felet a sajátos szolgálati körülményeinek megfelelő kötelezettségek terhelik és jogosultságok illetik meg (Hszt. 3. § (1) bekezdés). Ennek megfelelően a felperest a Hszt. alapján a jogszabályban meghatározott jogosultságok illették meg. A Hszt. 78. § (1) bekezdése c) pontjában rögzített felmentési tilalomra tekintettel a felperest gyermeke 3 éves koráig a Hszt. 44. § (1) bekezdése k) pontja alapján ismételten rendelkezési állományba kellett helyezni figyelemmel arra, hogy a felperes nem fogadta el a számára felajánlott beosztást. Ezzel ellentétben a Hszt. 44/A. §-ában szabályozott esetben a nyugdíj előtti rendelkezési állományba helyezésre csak kérelemre kerülhet sor. Ebből is következik, hogy a rendelkezési állományba helyezettnek jogai és kötelezettségei eltérhetnek egymástól. Azon körülményből, hogy a nyugdíj előtti rendelkezési állományba helyezett személyek vonatkozásában a jogalkotó kizárta az állomány tagját a szabadságra való jogosultságból, ugyanakkor a Hszt. 44. § (1) bekezdése szerinti rendelkezési állományban lévőknel ilyen kikötést nem tett, az következik, hogy az egyéb rendelkezési állományba helyezett a törvény nem kívánta kizárni a szabadságra jogosultak köréből.

[18] A Hszt. és a végrehajtására kiadott jogszabályok kogensek, azokat nem lehet sem szűkítően, sem kiterjesztően értelmezni. A

Hszt. és a belügyminiszter felügyelete, irányítása alá tartozók egyes fegyveres szervezetekkel hivatásos szolgálati viszonyban állók szolgálati viszonyáról és személyügyi igazgatás rendjéről szóló 64/2011.(XII.30.) BM rendelet szabadságra vonatkozó rendelkezéseiből sem vonható le olyan következtetés, hogy csak a tényleges munkavégzéssel töltött időtartam után illeti meg az állomány tagját fizetett szabadság.

- [19] A hivatásos állomány tagja vonatkozásában nem tekinthető irányadónak sem a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény, sem a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény rendelkezései, így a felperes szabadságra való jogosultsága megítélésénél nem bírt jelentőséggel az a körülmény, hogy ezen jogszabályok miként rendezik a hatályuk alá tartozók szabadságra való jogosultságát. Helytállóan utalt ugyanakkor a felperes felülvizsgálati ellenkérelmében arra, hogy ezen jogszabályok sem kizárólag a munkában töltött időt minősítik szabadság szempontjából jogszerző időnek.
- [20] Ugyancsak nincs jelentősége annak a jogvita elbírálása szempontjából, hogy a 2015. július 1-jétől hatályos, a rendvédelmi feladatokat ellátó szervezet hivatásos állományú szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény milyen rendelkezéseket tartalmaz a rendelkezési állományba helyezettékre figyelemmel arra, hogy a perbeli időszakra a korábbi Hszt. szabályai az irányadók.
- [21] Mindezekből következően megállapítható, hogy a törvény kifejezett kizáró rendelkezése hiányában a rendelkezési állomány időtartamára a felperest a tényleges beosztásban foglalkoztatott személyekkel azonos módon illette meg a szabadság az újabb rendelkezési állomány ideje alatt. Az alperes bár felülvizsgálati kérelmében utalt arra, hogy ez a jogértelmezés az egyenlő bánásmód sérelmét veti fel, ezzel kapcsolatban a megsértett jogszabályhelyet nem jelölte meg, így e kérdést a Kúria a Pp. 272. § (2) bekezdése alapján nem vizsgálta.
- [22] Mindezekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet, mivel az megfelelt a jogszabály rendelkezéseinek a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [23] A felperesnek a felülvizsgálati eljárással kapcsolatban igazolt költsége nem merült fel, ezért a Kúria e tárgyban a Pp. 78. § (2) bekezdése alapján mellőzte a határozathozatalt.
- [24] Az alperest megillető személyes illetékmentességre figyelemmel a felülvizsgálati eljárás illetékét a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.
- [25] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2016. július 6.

Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. a tanács elnöke, Sipőczné dr. Tánczos Rita s.k. előadó bíró,
Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírósági ügyintéző